

Kære Rasmus Prehn og Lea Wermelin.

Vi skriver til jer, da vi med stigende bekymring og frustration ser på den udvikling, der sker inden for området med de såkaldte "miljømuslinger".

Det der specielt undrer os er, at Fiskeridirektoratet åbenbart er begyndt at tildele tilladelser til opdræt af muslinger på de såkaldte "smartfarm" systemer og ligeledes tilladelser til udlægning af muslinger på kulturbanker, specielt i Limfjordsområdet. Er dette politisk besluttet?

Efter vores mening åbner det op for især nogle miljømæssige problemer og nogle fiskerimæssige, men også nogle økonomiske spørgsmål.

For nu at starte med "miljømuslinger" og "smartfarm" problematikken så er forskningsinstitutionerne Aarhus Universitet og især DTU - Skaldyrcentret meget fortalere for at etablere smartfarm anlæg til fjernelse af kvælstof og fosfor fra fjord/havvandet. Deres oplæg er, at økonomien skal baseres på compensation til opdrætterne pr. tons producerede muslinger for fjernelse af næringsstofferne. Nogle af forskningsinstitutionernes argumenter for smartfarm frem for traditionelle langlinesystemer er:

- lavere produktionspriser
- mandskabsbesparende
- højere produktion pr. ha
- produktion af økologisk protein til dyrefoder.

Deres argumenter er baseret på småskalaforsøg og teoretiske beregninger.

Vi har som "praktiske" opdrættere med fuldskalaproduktion og 16 års erfaring en anden erkendelse og nogle spørgsmål til deres konklusioner og det miljømæssige i dette. Med hensyn til en lavere produktionspris er vi ikke enige i dette, da etableringsomkostningerne er betydeligt højere med smartfarm end med et traditionelt langlinesystem. Et traditionelt langlineanlæg på 18 ha koster ca. 1 - 1½ mill. kr. at etablere, tilsvarende koster det ca. 5 - 6 mill. kr. at etablere et smartfarmanlæg på samme størrelse. Derudover koster både og høstgrej til produktionen ca. det dobbelte til smartfarmanlæg i forhold til langlinesystemet, da bådene skal være betydeligt større for at håndtere grejet.

Det er korrekt, at der vil være en lille mandskabsbesparelse ved en produktion på smartfarmanlægget, hvis man ser på en "miljømusling" - yngelproduktion.

Med hensyn til forskningsinstitutionernes påstande i DCE-rapport nr. 368 fra foråret 2020, om at produktiviteten på smartfarmanlæg er meget højere end på traditionelle langlineanlæg er vi nødt til at gøre opmærksom, på at dette ikke er korrekt med vores erfaring og kendskab til begge dele. Hvis man kun producerer yngel - "miljømuslinger" på et traditionelt langlineanlæg kan man producere ca. 1200 tons pr. år. Efter hvad vi har hørt fra opdrætteren, som har 20 smartfarmrør på muslingeopdrætsanlæg nr. 112 i Skive Fjord kan de ca. producere 15 tons yngel pr. rør. Da der ca. kan være 80 rør på et anlæg giver dette også en produktion på ca. 1200 tons muslinger pr. år. I DCE-rapport nr. 368 postuleres der, at der kan produceres op til 4.000 tons muslinger pr. År på ét smartfarmanlæg. Dette er helt urealistisk!

De 4.000 tons muslinger har forskerne brugt til at beregne fjernelse af kvælstof og fosfor ud fra, så det giver nogle helt forkerte tal. Forskerne regner med, at man kan opnå en fjernelse af op til 3.000 kilo n/ha/år og dette vil give en omkostning på ca. 1.200 kr. pr. produceret ton muslinger.

Med den viden og erfaring vi har, der siger, at den reelle produktion nærmere er 1.200 tons muslinger pr. anlæg pr. år, får man en fjernelse af ca. 667 kilo n/ha/år. Dette vil give en omkostning på ca. 5.400 kr. pr. ton producerede muslinger.

Dermed ser regnskabet for muslinger som virkemiddel til fjernelse af kvælstof og fosfor knap så positivt ud, hverken med hensyn til effektivitet eller omkostninger.

Hvis muslinger skal bruges som virkemiddel, kræver dette, at de bliver høstet og fjernet fra vandet. Blå Biomasse har på forsøgsbasis og med tilskud fra Staten med flere fået lov til at etablere 4 anlæg med smartfarmrør ved Oddesund. Dette var for at undersøge muligheden for at lave miljømuslinger og finde afsætning for dem. Efter hvad vi erfarer er det ikke rigtig lykkedes at finde afsætning af muslingerne til muslingemel, ellers har prisen ikke været interessant. Resultatet er i hvert fald blevet, at det meste af den produktion de har bliver brugt til at lægge på bunden på kulturbanker eller bliver solgt som konsummuslinger. Når "miljømuslingerne" bliver lagt på bunden på kulturbanker, kan det vel ikke tælle med i fosfor- og kvælstofregnskabet?

Vi har erfaret, at Blå Biomasse har lavet aftale med flere af dem, der søger kulturbanketilladelse om leveringsaftale af yngel til udlægning.

En anden ting der er ved smartfarmanlæggene er, at de er voldsomt skæmmende i fjordlandskabet. Jeg ved ikke, om I har set anlæggene ved Oddesund?

Der er meget modstand mod anlæggene, ikke kun lokalt. Det som modstanden mod anlæggene går på er især det visuelle. Smartfarmanlæggene ligger ovenpå vandet året rundt.

Vi har siden vi startede produktionen af linemuslinger i 2004 kun mødt forståelse, interesse og anerkendelse for vores arbejde fra lokalbefolkningen. Vi kan dog godt mærke, at der er blevet mere skepsis og flere kritiske spørgsmål efter al den medieomtale, der har været af smartfarmanlæggene. Dette er vi kede af, da vi synes, at vores produktion af linemuslinger til konsum er både miljørigtig og bæredygtig.

Hvad angår bundkultur med kulturbanker er det sådan set uden for vores område, men ideen med at påvirke fjordbunden meget mere med skrabende redskaber er vel ikke meningen?

Vi mener, at det vil være bedre at satse på en produktion af konsummuslinger, da markedet for konsummuslinger er stigende og det økonomisk er en fornuftig forretning. Muslinger er en sund fødevarer med et meget lavt CO2 aftryk. Hvis man vil starte en produktion af "miljømuslinger" skal produktionen være både miljømæssigt og økonomisk bæredygtig i sig selv. Man skal efter vores mening ikke basere en produktion på statstilskud.

Vi mener ikke, at smartfarmanlæg hører til i fjordene eller kystnært, da de er at sammenligne med vindmøller, som man jo også nu flytter til havs.

En kort forklaring om, hvem vi er: Vi er en mindre familiedrevet virksomhed med p.t. 6 ansatte (i højsæsonen 12). Vi er pionerer indenfor opdræt af linemuslinger i Danmark, da vi har været med siden starten i 2004.

Vi har lavet et stort udviklings-/opfinderarbejde og betalt mange lærepenge for at komme hertil, hvor vi er i dag. Vi opdrætter kun økologiske linemuslinger til fersk konsum. Vi forventer at producere ca. 2.000 tons i år, hvoraf 95-97% eksporteres levende til Holland. Resten sælges i Danmark. Vi står selv for eksporten til Holland, hvor vi i samarbejde med vores aftagere har opbygget en stigende efterspørgsel af danske linemuslinger, specielt i forårsperioden, da vi på det tidspunkt kan levere muslinger af en meget høj kvalitet. I øjeblikket driver vi 4 opdrætsanlæg, som er placeret i farvandet omkring Hvalpsund. Alle vore anlæg er etableret som singlelangliner, efter canadisk princip, så linerne er sænket under vandoverfladen det meste af året.

Vi oplever stor interesse og velvilje fra lokalbefolkningen og turisterne for vores arbejde på fjorden, som vi gerne fortæller om. Vi gør os dog også store anstrengelser for, at vores anlæg skæmmer mindst muligt på det visuelle plan.

Der er ingen af os der er biologer, men efter at have arbejdet med opdræt af muslinger på liner i 16 år, har vi lært meget om fjordens biologi. Vi kan se, hvordan vores anlæg nærmest fungerer som store rev i fjorden ved at der skabes et fantastisk liv omkring anlæggene. Vi kan se, at biodiversiteten stiger på linerne og at fiskebestanden og antallet af arter ligeledes øges. Det der sker er, at der mellem muslingerne sidder en masse tanglopper, børsteorm og rejer. Dette trækker masser af fisk til, som for eksempel tangsnarrer, kutlinger, ulke, stenbidere (som også yngler på linerne), hornfisk, sild og ål. Vi arbejder helt og aldeles på naturens præmisser og må hele tiden korrigere for naturens små luner. Der har i den tid vi har opdrættet muslinger ikke været 2 år, der har været ens med hensyn til temperaturer, vandtemperaturer, is på fjorden, høj- eller lavvande, næringsstoffer eller alger i vandet, så det er hele tiden et spørgsmål om at rette produktionen ind efter de givne forhold.

Vi har fremlagt vores synspunkter omkring miljømuslinger, som vi synes I skal tage med i den forestående revision af vandmiljøplanerne for 2021 - 2027.

Vi følte, at vi var nødt til at skrive til jer, da fjorden og dens biologi står vores hjerter meget nær.

Det er et kompliceret område, som er svært at beskrive på skrift, så vi står meget gerne til rådighed, hvis I har uddybende spørgsmål til det fremsendte.

Vi vil også meget gerne tilbyde jer en fremvisning af vores opdrætsanlæg, så I kan se, hvordan et traditionelt langlineanlæg til opdræt af konsummuslinger fungerer.

Med venlig hilsen

Mark og Karina Lykke

Kaj-Lykke Larsen

Muslengeriet